

НЕ ЗАБРАВЯЙТЕ, НО НЕ ОТМЪЩАВАЙТЕ!

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

Брой 7 • год. CI • 8 април 2022 г. • цена 1 лев

www.stdbg.org

Печатно издание: ISSN 1313-7611 • Онлайн издание: ISSN 2815-2638

На стр. 3

ТРАКИЙЦИ В ЦЯЛАТА СТРАНА ПОЧЕТОХА ДЕНЯ НА ТРАКИЯ

Денят на Тракия и тази година бе честван в цялата страна. Тържествата, организирани от Съюза на тракийските дружества в България, тракийските дружества в страната и Съюза на офицерите и сержантите от запаса и резерва, посветени на Деня на Тракия и 109-ата годишнина от Одринската епопея, започнаха със заупокойни молитви и продължиха с тържествени ритуали за поднасяне на венци и цветя пред паметниците на героите.

Традиционно тракийските българи и българската общественост заедно с армията и църквата, почитат 26 март, който е признат официално като Ден на Тракия с правителствено Постановление № 62 през 2006 г.

Поклонението в столицата започна със заупокойна молитва в памет на загиналите герои на Тракия, която беше отслужена в храм „Св. Николай Софийски-Нови“, и продължи с поднасяне на венци и цветя пред паметника на Одринци и пред паметника на духовния водач, будител и политик с тракийски корени Екзарх Антим I.

Тържеството бе уважено от вице-президента Илияна Йотова, от пред-

седателя на Съюза на тракийските дружества в България Красимир Премянов, от представители на Тракийския научен институт и десетки граждани, сред които хора на достолепна възраст, млади хора и ученици от 30 СУ „Братя Миладинови“. Тук бе и 96-годишният дядо Стоян Димитров, който държеше снимка на български учители от Одринската гимназия, сред които са били дядо му Стоян Демирев и баба му Екатерина.

В словото си Кр. Премянов – пред-

седател на СТДБ, заяви че съдбата на тракийските българи бележи едни от най-силните страници в историята на България. Той припомни важни дати от календара на Съюза на тракийските дружества и подчерта, че нямаме право да забравяме нито едно от тези събития, както и величието на Одринската епопея, защото има млади хора, които трябва да се гордеят, че са българи. „Народ, който не тачи историята си, няма право на бъдеще“, добави Премянов.

Председателят на СТДБ благодари за подкрепата на президентската институция и изтъкна, че Илияна Йотова не пропуска събитие от календара на тракийци, въпреки натоварения си график.

В словото си вицепрезидентът Илияна Йотова заяви:

„Днес на 26 март отново сме тук пред този величествен паметник. Отново сме тук, за да поставим цветя. Да сведем глави, да се прекло-

ним пред подвига на славните българи, които преди 109 години показаха чудеса от героизъм. Изправени пред една непревземаема крепост – Одринска, смятана за едно чудо за времето си, непристъпна, която не една или друга армия са счутили главите си. И идва Българската армия с българските войници, с полководците и само за два дни тази крепост пада.

Продължава на 2-а стр.

ДЕКЛАРАЦИЯ НА ВЪРХОВНИЯ КОМИТЕТ НА СТДБ

ПОЗДРАВЛЕНИЕ ЗА 26 МАРТ – ДЕН НА ТРАКИЯ

Скъпи тракийци,
26 март е ден за помен и поклонение пред подвига на българските войни, паднали край Одрин и из тракийските полета по време на Балканската война.

На тази дата през 1913 г. Втора българска армия под командването на генерал-лейтенант Никола Иванов превзема Одрин. Българският войник изумява света със своя подвиг, който слага край на Балканската война. Последвалят Лондонския мирен договор от 17 май 1913 г., предоставя почти цяла Тракия на запад от линията Мидия-Енос на България. Това е смисълът на този ден, който ние, тракийци почитаме. Датата 26 март символизира съдбовни събития – бойната слава на българската войска и стремежът на тракийските българи към свобода и присъединяване към Отееството.

Триумфът от победата много скоро е помрачен от трагедията на стотици хиляди българи, които през лятото и ранната есен на 1913 г. са подложени от турската войска и башибозук на гонения, разорение и физическо унищожение. Погромът над тракийци няма аналогия в новата ни история.

Години наред тракийци сами почитат 26 март като Ден на Тракия и отправят предложения към държавната власт да превърне този ден в официален празник.

С постановление № 62 от 23 март 2006 г. Министерски съвет на Република България обявява 26 март за Ден на Тракия. Оттогава Денят на Тракия се чества тържествено в цялата страна като ден за памет и почит към хилядите тракийски българи, прогонени от Одринска и Беломорска Тракия, намерили подслон в пределите на България.

Почит и преклонение пред болката и величието на невинните жертви, които ще останат завинаги в олтар на Отееството.

В търсене на справедливост ние, тракийци сме толерантни, не търсим мъст за претърпениите злини и спазваме завета на нашите предци „Не забравяйте, но не отмъщавайте“.

Толерантността, човечността и търпението, са качества, които са ни нужни и днес, за да се справим с предизвикателствата на времето, в което живеем!

Поклон пред героите, загинали за тракийската кауза и за обединението на българските земи!

Да живее България!
Красимир Премянов,
Председател на СТДБ

ТРАКИЙЦИ В ЦЯЛАТА СТРАНА ПОЧЕТОХА...

Продължение от 1-а стр.

И незабравими ще останат думите на Мехмед Шукри паша, комендант на тази крепост, който казва, че тази храброст на българските войни е толкова голяма, толкова ненадминати, че няма крепост в света, която може да им устои. Ген. Вазов казва, че в този ден главите на българските войни се покриват с лаврови венци.

По думите ѝ Одринската епопея ще остане завинаги в българската история, записана като една от най-големите победи, записани със златни букви. Снимките от трагедията на тракийските бежанци избледняват, но паметта за тях остава жива. Помним уроците от мрачните години в началото на миналия век и никога не бива да допускаме те да се повторят.

„Тези хора, които оставиха всичко в търсене на свобода и сигурен живот, никога не получиха справедливост и никой не ги обезщетил“, изтъкна Йотова. Тя подчерта, че президентската институция е единствената, която не пропуска да поставя този въпрос при всички срещи на международно ниво. „Необходими са държавна воля и общи усилия, за да сложим въпроса на масата, за да получат справедливост роднините на тракийските бежанци“, заяви Илияна Йотова.

Вицепрезидентът благодари на Съюза на тракийските дружества в България и на неговия председател Красимир Премянов, които въпреки трудностите пазят жива паметта за тази част от българската история и привличат все повече млади хора към тракийската кауза.

„Желая на всички вас кураж и здраве, и да пазим българското, да знаем какво е национална идея и суверенитет, да знаем и да тачим историята си. Поклон пред паметта на героите“, посочи още тя.

В градинката пред паметника на Одринци прозвучаха патриотични песни и военни маршове, изпълнени от Гвардейския духов оркестър.

Тържеството в столицата завърши с поднасянето на венци и цветя пред мемориала от СТДБ, ТНИ, Софийското тракийско дружество, от името на вицепрезидента Илияна Йотова, от кмета на Столична община Йорданка Фандъкова, от Съюза на тракийските дружества, от Тракийски научен институт, от НТСИ „Завръщане към корените“, от политици, тракийци и признателни граждани.

В морската столица 26 март бе отбелязан с празничен концерт-събрание, организиран от Регионално тракийско дружество в града, филиала на Тракийски научен институт и НЧ „С Тракия в сърцето“. Водещ на събитието бе Кирил Аспарухов. Варненци и гостите на града успяха да се насладят на творчеството на певческа група „Родолубие“, младежка фолклорна група „Магда Пушкарлова“, школа за танци „Приятел“ и на емблематичната фамилия Германови. Приветствия към препълнената зала отправиха Звездемира Христова-председател на НЧ „С Тракия в сърцето“, доц. Геновева Михова – директор на филиала на ТНИ, и потомци на тракийски бежанци.

Във Велико Търново представители на тракийско дружество „Царевец 2021“ почетоха Деня на Тракия с цветя пред паметника на Майка България.

Организатор на честванията в Поморие бе тракийско дружество „Одринска епопея“. Ритуалът започна в храм „Рождество на Пресвета Богородица“, където бе отслужена панихида в памет на българските войни, паднали край Одрин и из тракийските полета. Кметът на Поморие, г-н Иван Алексиев уважи празника на тракийците. Бяха поднесени венец и цветя на паметната плоча на загиналите в

Балканската и Междусъюзническата война.

В Стара Загора честванията започнаха още на 24 март в VI Основно училище „Свети Никола“ с представяне на творчество на 67 ученици на тема: „По пътя на паметта и съдбата на бежанците“. В приветственото си слово директорът на училището Дарина Гайдарова заяви, че учениците са се включили в обявения по-рано конкурс чрез разкази, рисунки, създаване на родословни дървета на поколения тракийски бежанци и пресъздаване на случки от живота им, разказани от близки на децата с много любов и вдъхновение, а „днес заедно с младите автори, с родителите им и тракийско дружество „Одринска епопея“ почитаме паметта на хилядите изгнаници, които са успели и са намерили подслон в България“.

Приветствие към участниците в конкурса и гостите поднесе Цанко Атанасов, председател на тракийско дружество „Одринска епопея“ в Стара Загора. В словото си той благодари на Дарина Гайдарова като вдъхновителка и инициаторка на това родолюбиво събитие, на учениците, че с прекрасните си творби, са успели да илюстрират всичко от героичните събития през 1913 г.

Цанко Атанасов дари на училищната библиотека книги на почетния председател на дружеството Петра Мечева „Родени от Тракия, родили за Тракия“, „Тракия не ще забравим“, „Памет за Тракия“, „Никола Каишев възстановител и основател на Тракийската организация“.

Поздрав към присъстващите отправи Представителния женски народен хор при тракийското дружество, заедно с народния хор към училището с ръководител Петко Танев.

Саша Караславова – преподавател по история и Ваня Михайлова – преподавател по география в училището, са потомци на тракийски българи. Двете учителки споделиха спомени за дедите си. Те поздравиха учениците, положили усилия и труд при проучването на своя род по пътя на паметта на Тракия, и връчиха сертификати за участие в конкурса на 67 ученици от първи до седми клас.

Грамоти на отличените връчи и Цанко Атанасов.

На 25 март старозагорци се включиха в общоградския ритуал, организиран от тракийско дружество „Одринска епопея“, Община Стара Загора, Втора механизирана бригада, СОСЗР и ветераните от войните. Официални гости на тържеството бяха: Министър на труда и социалната политика г-н Георги Гьокков, заместник-областния управител на област Стара Загора арх. Банко Банов, заместник-кмета на община Стара Загора, г-жа Иванка Сотирова, началника на щаба на Втора тунджанска механизирана бригада полковник Атанас Георгиев, Диана Атанасова, началник отдел „Култура“, общински съветници, представители на сдружения, граждански и политически организации.

Началото на честването бе дадено с маршът „Тракийски кумир“, изпълнена от Представителния женски народен хор при старозагорското тракийско дружество с ръководител Петко Танев. Отслужена бе и панихида от протосингела в служение със свещеници от старозагорска епархия. Водещ на събитието бе директорът на Драматичен театър „Гео Милев“ г-н Ивелин Керанов.

Пламенно слово за Деня на Тракия произнесе Цанко Атанасов, председател на тра-

кийско дружество „Одринска епопея“. Последва тържествен военен ритуал с полагане на венци и цветя пред паметник „Одринска епопея“ от представители на местната и държавната власт, от тракийци, от сдружения и организации, от граждани.

В Свиленград организатори на честванията бяха ТД „Тракия“ и общината. Тържеството започна с химна на Тракия и премина под мотото: „Не забравяйте, но не откъщавайте!“ Тракийци се поклониха и поставиха венци и цветя пред най-големия паметник Одринска епопея, на който със златни букви са изписани имената на 1986 герои, дали живота си за освобождение на Тракия при превземането на Одринската крепост; пред паметника на ген. лейтенант Никола Иванов, дал последната заповед за превземане на крепостта; пред паметника на Капитан Петко войвода, борил се за освобождението на Тракия; пред паметник Кръстно знамение, издигнат в чест на бежанците-тракийци, приютени в България.

Слово за битката при Одрин пред паметник Одринска епопея произнесе Василка Вангелова – председател на ТД „Тракия“ – Свиленград. Рецитал за прогонените бежанци от Одринска и Беломорска Тракия изнесоха учениците от СУ „Д-р Петър Перон“ и ПГС-СИ „Христо Ботев“. Тракийци бяха поздравени с тракийски песни от малката тракийка Виктория Георгиева и тракиец Ангел Сарандиев.

На тържеството в Свиленград присъстваха инж. Никола Динков – народен представител в 44 -тото Народно събрание, главния уредник на музея Стефан Димитров, Мариан Боянов, директор на СУ „Д-р П. Берон“, Михаил Димитров, председател на тракийското дружество в Любимец, тракийци от дружеството в Любимец и много граждани. Поздравителни адреси до тракийци изпратиха кмета на Общината архитект Анастас Карчев и инж. Христина Милушева – директор на ПГССИ „Христо Ботев“.

Тракийско дружество „Георги Сапунаров“ Хасково, с подкрепата на община Хасково и Военно формирование 52 740, организира празнично честване на Деня на Тракия. С венци и цветя на признателност към подвига на всички българи, загинали при превземането на Одринската крепост през 1913 година и в памет на хилядите тракийски бежанци, намерили подслон в пределите на свободна България, официалните лица, тракийци и жителите на Хасково се преклониха пред подвига и паметта на своите предци. Денят на Тракия продължи с концерт на Ансамбъл за народни песни и танци „Китна Тракия“, Танцов клуб „Воденица“, Детски танцов състав „Пъстрица“, хор и оркестър към Тракийско дружество Хасково и голямо общоградско хоро.

Тържеството в Хасково бе уважено от българските консули в Одрин Атанас Димов и Роберто Иванов, от отец Чъкърък, от Генералното консулство в Истанбул, от кмета на града Ст. Дечев, зам.-кметове Динко Танев и Мария Вълчева, много тракийци и граждани.

Денят на Тракия беше честван от тракийските дружества в цялата страна.

ДЕКЛАРАЦИЯ НА ВЪРХОВНИЯ КОМИТЕТ НА СТДБ 19 МАРТ 2022 Г.

Съюзът на тракийските дружества в България (СТДБ) е национална патриотична организация, чийто дневен ред винаги е бил неотделимо свързан с каузата на потомците на тракийските бежанци, с просперитета на всички българи и с дневния ред на България. През последните години отстояваме нашите приоритети в условията на ускорени промени в национален и международен план и поредица от кризи. От това как се управляват те, в името на какви интереси, зависи дали ще излезем от тях с минимални загуби или с катастрофа.

През изтеклата година нашата дейност се осъществяваше в условията на:

- здравна криза от масова пандемия, подобна на тази, която преминава през нашата страна и света през 1918 г., пет години след прогонването и геноцида над тракийските българи;
- политическа криза, свързана с масови протести, няколко поредни парламентарни избори, намаляване на доверието и ролята на традиционните партии, поява на нови политически субекти, някои от които много бързо донесли разочарование на българите;
- икономическа криза, обусловена от скок в цените на горивата, инфлация, затваряне и загуби на цели отрасли;
- военна криза, свързана със събитията в Украйна, и вълната от бежанци от там, нов цикъл на въоръжаване, нови студени, хибридни, търговски, санкционни, технологични и реални войни.

В тези условия, независимо от затрудненията и пандемията, СТДБ продължаваше своята дейност, отстояваше своята кауза, противопоставяше се на разделенията в българското общество. На опитите да бъде пренебрегната, нашата организация продължи да изразява позиции по всички значими национални проблеми. Горди със своята история, ние отбелязахме чрез конференции, изложби, чествания и нови книги 125 годишния път, изминат от Съюза на тракийските дружества в България.

Борейки се против спекулациите, манипулациите и злоупотребата с миналото и защитавайки паметта на предците ни, Съюзът отбеляза по нужния начин всички наши национални празници, бореше за привличане на политици, учени, интелектуалци в борбата за защита на каузата ни.

Нашата история е неотделима част от историята на България и на българите навсякъде по света. Застъпниците на тракийската кауза са били винаги и застъпници на македонската кауза, участвали са в дейността и на едната, и на другата организация в миналото и днес. В условията на променената от геополитическата съдба история на българите,

обособени в днешна Северна Македония, отчетохме, че не трябва да мълчим за истината и не трябва да разрешаваме изопачаване на паметта за станалото с тях. Та нали заедно вдигнахме Илинденско-Преображенското въстание за освобождение?! Нали летописецът на прогонването и зверствата над тракийските българи Любомир Милетич е роден в географската област Северна Македония, пише редица трудове за съдбата и на македонските българи, водеща фигура е в създаването на Македонския научен институт и е председател на БАН! Затова и в сегашната ситуация, свързана с поканата към Северна Македония за членство в ЕС, ние заявихме неведнъж, че сме против манипулациите с историята и идентичността на нашите македонски братя, против сме политиката на насаждане на омраза към България и българите. Настояваме пред българските институции нашата подкрепа за това членство да бъде категорично свързана с премахването на всякакви манипулации.

По подобен начин се противопоставяхме и ще се противопоставяме на злоупотребите и манипулациите, свързани с Православна ни църква и идентичност, които са неотделимо свързани с нашето самосъзнание, традиции и ценности. Не приемаме антибългарската позиция на Вселенския Патриарх Вартоломей, който се опитва да постави Българските църкви в Турция под гръцки контрол, и подкрепя разкола на Украинската Православна църква. Сега се опитва да свика събор на църквите, с които да осъди Руската Православна църква във връзка със събитията в Украйна, обслужвайки по този начин чужди за единното Православие интереси.

Проблем, който ни вълнува много силно, са резултатите от преброяването на българите и изчезването на около един милион наши сънародници само за последното десетилетие. Затова, така, както няма да спрем да говорим за геноцида над тракийските българи, така ще се борим с всички сили за предотвратяване на демографската катастрофа в България.

Днес все по-често се говори, че навлизаме в нов световен ред, че светът няма да бъде вече същият, че идва ново геополитическо съотношение на силите, което е свързано и с нарастващи разделения в българското общество по най-различни посоки. Ние се борим срещу тези разделения, борим се за единна България, борим се за интереса на българите.

Тази година ще честваме 110 години от началото на Балканската война – една от надеждите за нашето национално обединение. За съжаление, крайът й предизвиква прогонването, разорението и геноцида на тракийските българи – следствие и от поведението на управляващите по онова време, довело до Междусъюзническата война. Всъщност, резултатите от всички войни, в които е била включвана България

през XX век, са били катастрофални за нас. Затова СТДБ е против всякакво участие на страната ни във военни действия, което досега ни е носело само загуби.

Днес имаме нова геополитическа ситуация, свързана с мултиполярната битка и с промените на световното неоекономическо и геополитическо съотношение на силите. В тези условия СТДБ е категорично против включването на България отново в битка, което съдържа опасност от нова национална катастрофа. Ние сме особено чувствителни към конфликта в Украйна, предизвикан от геополитически причини. Тази страна има особено място в сърцата ни, защото там и до днес живеят стотици хиляди потомци на избягалите от Османската империя българи, включително и тракийски българи. Наши представители много пъти са посещавали Киев, за да поставят венци пред паметника на най-видния тракиец Петко войвода в центъра на града. Неговият живот е тясно свързан с Руската империя и с Украйна като нейна съставна част тогава.

Както нашата история, така и днешните български национални интереси ни правят особено чувствителни към братоубийствения конфликт в Украйна. Ето защо позицията на СТДБ е не само декларативна, но и с активна политическа настоятелност. България да се превърне във водеща сила за мирното разрешаване на военните действия в Украйна. Предлагаме на българското правителство да настоява страната ни, която е исторически свързана с Русия и с отделените се след разпадането на СССР негови съставни части, да стане площадка за политическото мирно уреждане на този проблем. Ние категорично се противопоставяме на опитите България да бъде въввлечена в конфликта чрез изпращане на доброволци, оръжия и военна техника. Според нас това само би задълбочило този конфликт и значително би увеличило жертвите и пострадалите от него. Противопоставяме се на всякакви санкции, наложени в международните отношения, в т.ч. и на Русия, тъй като практиката показва тяхната неэффективност и дълготраен негативен ефект в международните отношения.

Съюзът на тракийските дружества в България се бори за тракийските българи и за България повече от 125 години!

Ще продължим да се борим!

Искаме мир, не искаме да бъдем въввлечени в нови геополитически битки, водещи до нови разорения и прогонване на българи!

Ще изпълняваме своя дълг към България!

Ще продължаваме да водим борба за нейното по-добро бъдеще!

26 МАРТ – ДЕН НА ТРАКИЯ

Продължение от 2-а стр.

■ Стара Загора

■ Хасково

■ Хасково

■ Хасково

■ Хасково

София

София

Казанлък

Бургас

Стара Загора

Средец

Стара Загора

Стара Загора

Тракийци от Любимец и Свиленград с цветя пред паметника на Капитан Петко войвода на ГКП

Велико Търново

Ямбол

Свиленград

Тракийско сдружение „Лазо Лазов“
гр. Средец се покланя
пред паметта на бежанците

ИМА ЕДНА ПЕСЕН

Има една песен свята
хубава, но тъжна
що накаква сърцето ти да се
разиграе
и в унес блажен да пиеш
виното-омая.
напълнете Вие чашите
вино да се лее,
а аз песента на Странджа
ще Ви я запая:

„Що не ма ожениш, мале,
що не ма задомиш,
или аджамия, или пари нямаш, мале,
къща да ми сториш“
раните в младо тяло
бързо отшумяват.
И живота в младостта е
на туй се надяват.
И стаканите пресъхват
веселба настава.
А гласът на тази песен
все по-тъжен става:

„Ни та малък имам, синко,
нито аджамия
и пари си имам, синко,
къща да ти сторя,
къща да ти сторя, синко,
къща чардаклия.“
И виното загорчава,
влажнеят очите
и сърцето запусира,
а песента все по-трудно
в гърлото напират:

„Ала ми е мъчно, синко,
нали сме беженци
чужди сме чуждици, синко,
рода си нямаме,
сватбари да каня, синко,
сватба да ти сторя.“

Тъй завършва тази песен
хубава, но тъжна.
А ехото, то се плъзга
там из планината,
към земите на дедите
към Тракия свята!

ХОРО

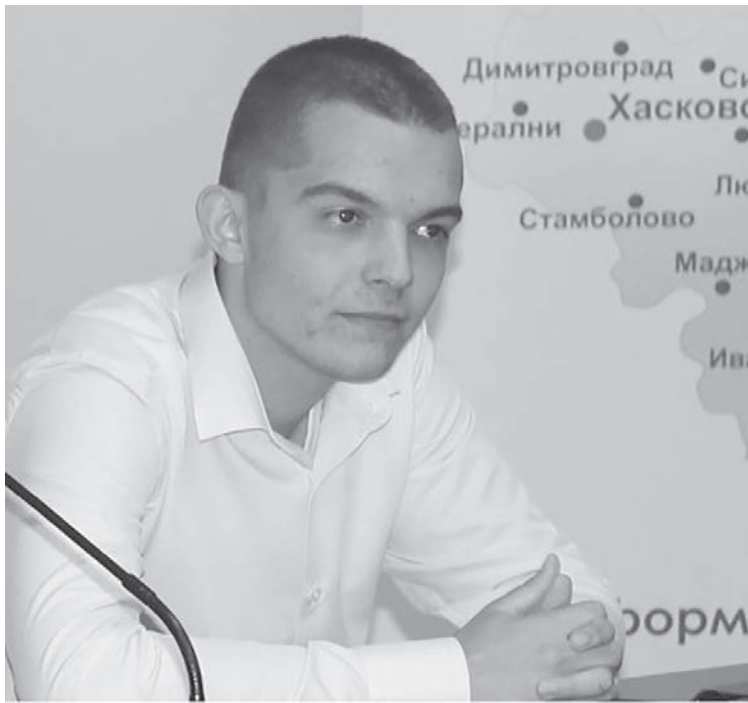
АНТОН АТАНАСОВ

Антон Атанасов е роден в Хасково. Завършил е Математическата гимназия в родния си град. Понастоящем е студент в СУ „Св. Климент Охридски“ със специалност „История и геополитика на Балканите“. Автор и съставител е на стихосбирката „Мъка по България“, на книгата със стихове и разкази „Вяра до кръв“ и на електронния сборник „С достойнство и вяра. Почетните граждани на Хасково (от 2000 г. до днес)“. Вече трета година е заместник-председател на Гражданско сдружение „Родопско утро“, което обединява поети и писатели от Източните Родопи, и член на Редколегията на списанието за общество, култура и литература „Южно утро“. От 2021 г. е член на Съюза на българските писатели и председател на Студентски клуб „Проф. д-р Асен Златаров“. Вече 17 години се занимава с български фолклорни танци, последните 10 от които е част от ТА „Южняци“.

В южните склонове на Родопска планина, там нейде, близо до Бялото море, се беше сгушило едно селце. Викаха му Карабунар. Не беше голямо, около двайсетина къщи. Реката беше далеч, а и вода много-много нямаше. Добре че имаше кладенец. По-напред бяха два, но единият вече било петнайсет лета никой не ползваше.

Преди петнайсет години в една привидно спокойна нощ в селото влезе башибозук – все хора от съседните села. Те знаеха, че мъжете по това време ги няма. Всички бяха при стадата си, които цяло лято пасяха край реката. Турците грабеха, палеха и де що срещнеха някой останал мъж, млад или стар, го убиваха, а жените насилваха.

Онази нощ събраха народа на хорището. По-старите жени отделиха, а другите затвориха в черквата. Насилваха ги цяла нощ. На сутринта до една ги хвърлиха в кладенеца. И да е имало някоя полужива, удавила се е... Оттогава на селото викаха Карабунар, по

български – Черен кладенец.

* *

Много зими и лета бяха изминали от ония страшни дни. Хората живеяха що-годе спокойно, вършеха си работата и не мислеха никому лошото. Съдбата им не бе лека, но и не се очертаваше да е друга за в бъдеще.

* *

Беят седеше по турски и пушеше наргиле. Издишваше дима бавно и само през носа. Беше едър турчин, понапълнял с годините от охолния живот. Никога не носеше фес и тъкмо по това го познаваха людеце – виждаха пръв него, когато ходеше от село на село да понагледа имотите си. Този път беше дошъл за друго.

– Ахмед ага – повика беят един от най-приближените си.

– Да, бей ефенди!

– Иди в Карабунар и ми доведи попа, даскала и кмета!

– Прости ме, бей ефенди, но селото е малко и кмет няма. Има старейшини, да доведат тях?

– Така да бъде – отговори беят. – Доведи и жените им, но гледай, правиструвай, мъжете им да не разбират за това.

Не се беше минал и половин час, когато пред бея вече стояха попът, даскалът и петимата старейшини. Жените им също бяха наблизко, но те не подозираха за това.

– Добре си дошъл, бей ефенди! – подхвана един от

старците. Беят не беше добре дошъл ни в Карабунар, ни в кое да е друго българско село, но такъв беше обичаят – да се поздравява. – Какво сме сторили? За десетъка е рано, да не сме нещо тебе или падишаха обидили?

Беят като че ли не обърна внимание на тези думи. Издиша дим през носа си и рече на попа:

– Папаз, верно ли е, че миналата есен, когато вашите бяха по тия земи, сте задигнали всичкото жито и добитък на нашите от околията?

– Не е верно, бей ефенди, няма такова нещо. Винаги сме се разбирали с турците.

Късметът не беше на страната на попа. Той не можеше и да спомене за резил, който поганците бяха сторили на карабунарци преди петнайсет лета.

– Не е верно, така ли? – разгневи се беят. – А верно ли е, че си покръстил едно турче на име Селим от Юрен?

– Верно е, ефенди. То само дойде, като нас искало да бъде...

– Млък! – пресече го беят. – Българин може и да поиска турчин да стане, но турчин да поиска да е българин – никога! Разбра ли!

– Ама, ефенди...

– Няма ама! Селим ми разказа, вие сте го накарали. „Попът, даскалът и кметът бяха“, така ми рече. Вие кмет нямате, но той откъде да знае, някой от старейшините ще да е бил... Това няма значение, всички ще накажа!

– Бей ефенди, молим ти се, повярвай ни, все в мир и сговор сме живели с вашите...

– Добре – съгласи се изненадващо беят. – Вървете си. Ще говоря със Селим и кадията в касабата, пък ще видим кой крив, кой прав.

Българите се разотидоха по домовете си, но свободата им не трая дълго. Беят беше решил съдбата им – трябваше да бъдат избити за назидание на всички в околията.

Ахмед ага събра своите хора и попът, даскалът и петимата старейшини бяха отново хванати. Заведоха ги на хорището, дето се бяха събрали всички карабунарци. Убиха ги пред очите им. Плачеха всички – и мъжете, и жените, и децата. Та това бяха най-отбраните сред тях! „Кой ще ни води, кой ще ни защитава?...“, питаха се людеце.

Тогава повикаха жените на убитите. Те се втурнаха към мъжете си, но поганците не им дадоха да ги доближат. Държаха ги настрана, а те се мъчеха да се отскубнат от кървавите им лапи. В това време други душмани хванаха труповете и ги скупчиха до кладенеца, в който бяха хвърлени карабунарските моми и невести преди повече от петнайсет години. Беше страшно.

Отнейде писна гайда, заудря тъпан, завириха на хоро. Но тъпанът биеше на умряло, а гайдата плачеше като вдовица.

– Ха сега, играйте! – викаше Ахмед ага. – Играйте край телата на мъжете си!

Не се държаха вече. Скубеха косите си и се вайкаха – нямаше как да сторят този грях. Попадията беше най-стара. Изправи се и рече:

– Хайде, мари, станете! Нашите мъже го заслужават.

Избраха греха пред смъртта, защото освен невести бяха и майки, имаха деца, за които трябваше да се грижат. И се понесоха – две стъпки напред, една назад. Играеха леко и с гордо вдигнати глави. В очите им нямаше сълзи, а жажда за мърт.

Виеше се хоро, вдовишко хоро...

ВЕЧЕР, ПОСВЕТЕНА НА ЛИТЕРАТУРНАТА КРИТИКА
НА ЛАЛКА ПАВЛОВА

ИСКРА ЧЕРНЕВА

На литературната вечер във вторник на 22 март, организирана от Съюза на тракийските дружества в България, издателство „Захарий Стоянов“ и Съюза на българските писатели, в салона

на Културен клуб „Тракия“ бяха представени двата тома с литературна критика на Лалка Павлова – „Белези от огъня на словото“ и „Горчиви кръстопътища“, издадени от издателството.

Вечерта бе открита от поетесата Надя Попова. В словото си тя подчерта, че авторката е активен пишещ човек, със свое оригинално отношение към човека, България и света около нас, към нравствените проблеми на времето, в което живеем. Лалка Павлова е издала 20 книги с поезия, а от 2014 г. започват да излизат и нейните литературно-критически книги. Те показват невероятна житейска мъдрост и умения за анализ на класическата и съвременната българска литература. Тя е преподавала е български език и литература, член е на Съюза на българските писатели.

Първият том „Белези от огъня на словото“ излиза пред 2020 г. и съдържа

52 статии за 47 български поети и белетристи, сред които: Иван Вазов, Елин Пелин, Елисавета Багряна и Дора Габе, Вълчо Раковски, Георги Джагаров, Любомир Левчев, Лиляна Стефанова, Петър Андасаров. Специално място е отделено и на младите съвременни поети

Яна Кременска и Ивайло Терзийски. Във фокуса на критическия поглед на авторката е осмислянето на творческия феномен и на душевността на човека, на сложността и предизвикателствата на живия живот. Всяко едно от главията на отделните творби съдържа в себе си характерни метафори: „Поезията – един голям брилянтен валс в сонетния венец на Найдено Вълчев“, „Горчивата истина за човешката екзистенция в цикъла „Любители на чай“ от Андрей Андреев“, или „Ипостасите на човешкия дом в стихотворението „Пораснат ли реките“ на Евтим Евтимов“ и „Животът в куфари – борбата за оцеляване в съвременния свят в стихосбир-

ката „Сърце в ремонт“ от Ивайло Терзийски“.

Вторият том „Горчиви кръстопътища“ съдържа три монографии, посветени на романа на Вера Мутафчиева „Случаят Джем“, на трилогията „Балкани“ на Яна Язова и „Стефан Стамболов – един образ – две творчески визии“ по творбата на Бойко Беленски. Те са опит да бъде препрочетена българската история по обективен начин чрез естетическите измерения на съвременното.

Приветствие поднесе и поетът Петър Андасаров, който прочете своето поздравително слово от 2019 г., подготовено за тогавашния юбилей на Лалка Павлова. Същността му може да бъде об-

общена чрез открояващото се изречение в него: „Орисана си талантливо да твориш“.

Боян Ангелов – председател на Съюза на българските писатели, се спря по-подробно на критическия анализ на „Случаят Джем“ на Вера Мутафчиева и релациите с проблемите на съвременността.

Авторката Лалка Павлова прочете свои статии от двете книги.

Сред гостите на вечерта бяха Боян Ангелов – председател на Съюза на българските писатели, поетите Атанас Звездинов и Петър Андасаров, писателят Бойко Беленски, художникът Анатолий Станкулов, Румен Сербезов, ученици на Лалка Павлова, тракийци.

ВЕЧЕР, ПОСВЕТЕНА НА ЛЮБЕН ГЕНОВ И СПИСАНИЕ „ВЕЗНИ“

ИСКРА ЧЕРНЕВА

Съюзът на тракийските дружества в България, издателство „Захарий Стоянов“ и Културен клуб „Тракия“ събраха много гости и съмишленици на поредното културно събитие – част от поредицата литературни вечери, което този път бе посветено на историята на българската журналистика. Във фокуса на дискусиата във вторник, 15 март, бе знаменитият главен редактор на славния вестник „Поглед“ Любен Генев, който миналата година навърши достолепните 85 години! Той се докосва до сладостите, трудностите и неволите на журналистическата професия като студент по чешка филология във факултета по Славянски филологии във Софийския университет, когато участва в издаването на студентския вестник. Още тогава той разбира нещо много важно – добрият журналист трябва да има не само сетивност към наболените човешки и обществени проблеми, но и издържан, точен изказ и езикова грамотност. По-късно работи в редакциите и става главен редактор на „Народна младеж“ и „Отечествен фронт“, а след това ръководи и вестник „Поглед“, който по негово време достига небивал тираж и известност. След промените през 1989 г. преподава журналистика в УНСС.

Член е на СБЖ.

„Създател на школа за добри и отгледани професионалисти“ – така чл.-проф. Иван Гранитски, директор на издателство „Захарий Стоянов“ и член на ВК на СТДБ, обобщава творческия път на големия журналист, с когото ги свързва дългогодишно приятелство. Той определи Любен Генев като ненадминат майстор на перото, лишен от всякаква житейска суета, със зашеметяваща кариера, високо ценен от колегите си, със свое почетно място

в пъстрата верига от професионалисти в историята на българската журналистика, сред които Йосиф Хербст и Стефан Продев.

Любен Генев е безценен съветник и учител на Енчо Господинов – друго голямо име в българската журналистика, публицистика и есеистика, който се върна около 40 години назад в спомените си за общата им успешна работа в редакцията на вестник „Поглед“.

Вниманието на публиката бе насочено и към друга интересна тема – бяха представени първите три книжки за 2022 г. на литературно-философското списание „Везни“ – издание за литература, изкуство, критика и философия, духовен приемник на „Везни“ на Гео Милев. В тях са представени части от бъдещата книга на Любен Генев, която по същество представлява философска панорама на последните 60 години през призмата на моралните и духовни измерения и ценности. „Гоце Делчев в душата на отечеството“ – така е озаглавена статията на Любен Генев в първия брой по повод юбилейната 150-годишнина от рождението на легендарния Гоце Делчев. Във втори брой се открояват литературните и философски анализи на Иван Гранитски, Енчо Господинов, Петър Андасаров, Иван Маразов и Боян Ангелов. Третият брой е изпъстрен със снимки от картини на самобитния пейзажист и ценител на красотата и непринудеността на българката Владимир Димитров-Майстора, а статията на Георги Струмски ни разкрива интересни моменти от живота и творчеството на художника. Тук ще прочетете и вълнуващите спомени на Владимир Талев за големия Димитър Талев. И още много, много поезия, литература, философия, исторически анализи и публицистика. Броевете на списанието, което излиза с логото на издателство „Заха-

рий Стоянов“, можете да закупите от книжарницата в тракийския дом на ул. „Стефан Караджа“ 7А в столицата.

В края на вечерта Любен Генев благодари за оказаното внимание и подчерта огромната роля на баща си – професор по литература и преводач, за оформянето му като личност и професионалист. А дългите вечери и беседи с акад. Михаил Арнаудов – близък приятел на родителите му и блестящ литературовед, оформят отношението му към българската

литературна класика, провокират възкителността му към точния изказ и стремежа към висока езикова култура.

Вечерта бе уважена от Енчо Господинов – български журналист и дипломат, Евгени Кирилов – политик и евродепутат, поета Петър Андасаров, Румен Сербезов, проф. Вера Бонева, журналистите Мария Филипчева, Мария Нецова и Пламен Данков, Красимир Премиянов – председател на СТДБ, чл.-кор. проф. Иван Гранитски, столичани и тракийци.

ФИЛИАЛЪТ НА ТНИ ВЪВ ВАРНА ПРОВЕДЕ ОТЧЕТНО СЪБРАНИЕ

СИМЕОН КУЛИШ

На 9 март 2022 г. се проведе отчетно събрание на Тракийския научен институт, филиал Варна. Директорът на филиала доц. Геновева Михова отчете дейността му за периода 2020–2021 г., и представи финансовия отчет на институцията. Сред богатата научно-изследователска и обществена дейност на института, бяха отчетени следните прояви: научна конференция „Делото на Капитан Петко Войвода – исторически и съвременни измерения“ (13.12.2019 г.); участие като съорганизатор на с докладчици в кръгла маса на тема: „75 години от провеждането на Парижката мирна конференция през 1946 г. Исторически уроци и съвременни измерения“; провеждане на проучване на терен на някогашни български села в

Одринско (26-29 юни 2019 г.); издаването на том 1 и том 2 на Известия на ТНИ – Варна; премиери на новоизлезли книги на тракийска тематика сред които „Застинали огнища на българщина. Село Девлетли-агач, Лозенградска“ с автор Геновева Михова и „Българската народност на Балканите“ от Румен Иванов; активно участие в общоградските тържества във Варна по повод Деня на Тракия, рождението и кончината на Капитан Петко войвода. През 2021 г. бе отбелязан с беседа на доц. Г. Михова Деня на бесарабските българи – 29 октомври, с което се възстанови една патриотична традиция в града.

В своята дейност Тракийския научен институт, филиал Варна си сътрудничи успешно с Регионално тракийско друже-

ство и читалище „С Тракия в сърцето.“

Симеон Кулиш – научен секретар на института, представи програмата за дейността на ТНИ-Варна за 2022 г.

Сред гостите на събранието бе и Петър Иванов – представител на читалище „С Тракия в сърцето“, чийто председател е Звездомира Христова.

Тракийският научен институт – Варна прие и двама нови членове – проф. Маринела Грудева и Кольо Хубенов – уредник в Музей на Възраждането-Варна.

ПРЕДСЕДАТЕЛЯТ НА СТДБ УЧАСТВА В РАБОТНА СРЕЩА НА РАО „ТРАКИЯ“

На 11 март 2022 г., в община Кричим се проведе разширено заседание на Управителния съвет и работна среща на кметовете от РАО „Тракия“. Участие в заседанието от СТДБ бе председателят на Съюза Красимир Премиянов.

Сред дискутираните теми бяха отмененият мораториум върху придобиването по давност на държавни и общински имоти и отражението върху общините, както и проблеми в бюджета, недостатъчно ресурси, неясни перспективи и изпълнение на стартирани обекти. Обсъден бе и график за предстоящи мероприятия на сдружението и неговите членове.

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А, тел.: 02/987 48 96 Печат: НЮЗПРИНТ ЕООД

Абонирайте се!

Каталожен
номер

759

Издава: Върховният комитет

Редакционна колегия: д-р Ваня ИВАНОВА, чл.-кор. на БАН проф. Васил ПРОДАНОВ, чл. кор. на БАН Иван ГРАНИТСКИ, д-р Динко СТРАНСКИ, Мария БОЖКОВА, Хубен СТЕФАНОВ; [Тодор КОПУЕВ]
Дизайн: Мария БУДЕВА; e-mail: stdb_sofia@abv.bg, факс: 02/987 57 53

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC: STSABGSGF
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

КОРЕСПОНДЕНТИ: Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) – 076/60 13 67; Димитринка СМОЛЕВА (София) – 02/412 12 36, 0886 746 044;
Златка Янева (Сливен) – 0897601560; Анета Георгиева (Хасково) – 0894 044 420; Веска Ламбова (Шумен) – 0877 71 85 03;
Мария ИВАНОВА (Ямбол) – 046/66 35 40

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

ИЗЛОЖБАТА „125 ГОДИНИ ОРГАНИЗИРАНО ТРАКИЙСКО ДВИЖЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ“ ГОСТУВА В НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

На 25 март 2022 г. председателят на Народното събрание Никола Минчев откри в „Клуба на народния представител“ фотоизложба „125 години организирано тракийско движение в България“. Изложбата е реализирана от Съюза на тракийските дружества в България и Тракийския научен институт в партньорство с Държавната агенция „Архиви“, Научния архив при Българската академия на науките и Националната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“.

На отриването на изложбата присъстваха председателят на СТДБ Кр. Премянов, зам.-председателят на ЦР на Съюза Краснодар Беломорски, авторите на изложбата: проф. Св. Елдъров, проф. Боряна Бужашка и д-р Ваня Стоянова, членовете на ВК: член-кор. проф. В. Проданов-директор на ТНИ, член-кор. проф. Г. Михов, д-р Ваня Иванова, главен редактор на в. „Тракия“, Ст. Начев – главен секретар на Съюза, З. Радонова, Искра Чернева, депутати и представители на медиите.

С фотоси и документи изложбата разказва 125-годишната история на организираното тракийско движение от създаването на дружество „Странджа“ през 1896 г. до Съюза на тракийските дружества в България днес.

Във фотографиите могат да се видят видни личности на тракийското движение, които завинаги остават в историческата ни памет със своя стремеж за опазване на национална идентичност и на правата на българите по тези земи, каза председателят на Народното събрание. „В навечерието на деня на Тракия – 26 март, вярвам, че настоящата фотоизложба е ясен знак, че пазим в паметта си делото и героизма на тракийските българи“, посочи Минчев и добави, че народ, който не помни историята си, рано или късно се превръща в дърво без корени. Вярвам, че изложбата ще бъде полезна и на по-младите, за да помнят и да уважават героизма на тракийските българи.

Председателят на Съюза на тракийските дружества в България Кр. Премянов посочи, че няма историческо събитие, в което тракийските българи да не са участвали с героизъм и саможертва в името на обединението на България и нейната свобода. Нашата организация днес пази героичното минало – десетки прояви в страната напомнят за него, посочи Премянов.

По време на откриването проф. Светлозар Елдъров, един от авторите на изложбата, посочи, че Одринската епопея е най-славната победа в нашата история за всички времена. За тракийци датата 26 март символизира борбата за свобода и готовността за саможертва на нашите предци и героичните победи на българската армия. 26 март е ден за преклонение пред жертвите и мъчениците на разореното на Одринска Тракия през 1913 г. Той насочи вниманието на гостите към уникални фотографии, сред които тези, свързани със създаването на дружество „Странджа“.

